

Zespół ICx 9001 podczas prób na torze doświadczalnym ZZO w Velimiu w Czechach (2.06.2015 r.). Fot. J. Navratil

Marek Graff

Zespoły ICx kolei niemieckich

Historia zespołów ICx rozpoczęła się w 2003 r., gdy DB zaplanowały pozyskanie około 1 000 nowych wagonów do pociągów IC/EC. Do 2015 r. zamierzano zakupić nowe wagony w celu zastąpienia wówczas eksploatowanych wagonów zbudowanych w latach 1971–1991. Poza tym część wagonów postanowiono zmodernizować. Jednak z obecnym trendem odchodzenia od składów wagonowych prowadzonych lokomotywami, na rzecz zespołów trakcyjnych czy pociągów zespolonych, ze względu na bardziej dopasowaną charakterystykę trakcyjną zespołów do kursowania z większymi prędkościami (mniejsza masa, wyższa moc itp.), zdecydowano się zmodyfikować zamówienie i pozyskać zespoły trakcyjne nowej generacji.

Szczegóły zamówienia doprecyzowano do lata 2008 r. Jako prędkość maksymalną ustalono 250 km/h oraz opcjonalnie 280 km/h. Wartość kontraktu na budowę 300 pociągów zespołowych czy zespołów trakcyjnych oszacowano na 6 mld euro, a zwycięzcą przetargu zostało konsorcjum Siemens i Bombardiera (ofertę Alstomu na pociąg TGV Duplex ew. AGV oszacowano na 8 mld euro). W połowie kwietnia 2011 r., podczas spotkania przedstawicieli Siemens, Bombardiera i DB, ustalono, iż 130 zespołów trakcyjnych zostanie zbudowanych za sumę 5 mld euro i dostarczonych do 2016 r. (ostatecznie jest to 220 pociągów za sumę 6,3 mld euro z dostawą w latach 2017–2020). Nowe zespoły oznaczono umownie ICx, gdzie x oznacza liczbę wagonów w zespole.

Ostatecznie elektryczne zespoły trakcyjne ICx zostały zamówione przez DB Fernverkehr w liczbie ponad 300 pojazdów i przewidziane do zestawiania

w pociągi liczące od 7 do 12 wagonów. Pierwsze zespoły ICx 12-wagonowe powinny pojawić się w regularnej eksploatacji w grudniu 2017 r., a 7-wagonowe – w grudniu 2020 r. W zamierzeniach przewoźnika ICx zastąpią eksploatowane obecnie nie tylko wagony, ale także zespoły ICE1 i ICE2. DB rodzinę zespołów oznaczyły jako serię 412. Zespoły ICx można uznać za rozwinięcie już eksploatowanych zespołów serii ICE4 (część mechaniczna i elektryczna).

Budowa

Podstawową różnicą w porównaniu z obecnie eksploatowanym taborem jest to, że wagony w ICx będą dłuższe – wynosić będą ok. 28 m zamiast 26,4 m. Podobnie jak w zespołach ICE3, ICE4 czy ICE-T zdecydowano się na zastosowanie napędu rozproszonego oraz stalowego poszycia pudeł wagonów. Podstawowe konfiguracje ICx przewidziane przez DB to:

- 7-wagonowa, w tym 3 wagony silnikowe. Długość całkowita – 200 m; prędkość maksymalna – 230 km/h; przyspiesze-

Wagony środkowe zespołu ICx: 6412 004 + 4812 004 na stacji Floridsdorf, Wiedeń (13.05.2015 r.). Fot. R. Wyhnal

Wagon czołowy zespołu ICx 812 007 na stacji Floridsdorf, Wiedeń (22.05.2015 r.). Fot. R. Wyhnal

nie – 0,55 m/s². Jest tu 456 miejsc dla pasażerów, z których 77 to miejsca w 1 kl. Przewidziano w składzie pociągu wagon restauracyjny, ewentualnie barowy, oraz stojaki dla rowerów w wagonach czołowych;

- 12-wagonowa, w tym 6 wagonów silnikowych. Długość całkowita – 336 m; prędkość maksymalna – 250 km/h; przyspieszenie – 0,53 m/s². Jest tu 830 miejsc dla pasażerów, w tym 205 w kl. 1.

Zdecydowano się na prędkość maksymalną do 250 km/h w celu zredukowania kosztów zakupu i eksploatacji. Na liniach o wyższych prędkościach maksymalnych będą eksploatowane zespoły ICE3 i ICE4.

Początkowo planuje się pozyskać 130 zespołów, w tym 45 7-wagonowych i 85 12-wagonowych, i eksploatować w komunikacji, oprócz Niemiec, także przy połączeniach do Austrii czy Szwajcarii (pierwsza opcja). Całość dostawy pociągów planuje się wprowadzić do eksploatacji do 2025–2030 (druga opcja), a także rozszerzyć komunikację z udziałem ICx, tj. do obsługi połączeń do Francji, Luksemburga, Włoch, Czech i Polski.

W wagonach środkowych (bez napędu) zostaną umieszczone transformatory chłodzone olejem oraz przekształtniki główne i pomocnicze chłodzone wodą. Natomiast w wagonach silnikowych, dla zachowania nacisku na oś, nie będą montowane ani transformatory, ani przekształtniki. Moc zespołu pozwoli pokonywać wzniesienia do 35‰, a zamontowane wózki i część mechaniczna – łuki o promieniach do 150 m.

Zespoły przystosowane do poruszania się po sieci SBB otrzymają system bezpieczeństwa ruchu ZUB oraz pantografy z węższymi ślizgaczami. Zespoły przeznaczone do komunikacji z Austrią nie muszą być w żaden specjalny sposób modyfikowane w celu otrzymania dopuszczenia do ruchu po sieci ÖBB – systemy bezpieczeństwa LZB, PZB i ECTS są praktycznie identyczne jak stosowane przez DB Netz.

W porównaniu z ICE1 nowe pociągi ICx powinny zużywać ok. 30% mniej energii dzięki niższej masie, bardziej opływowej stylistyce zewnętrznej pudła czy nowocześniejszej części elektrycznej, w tym hamulców, co pozwala na większy stopień rekuperacji energii.

Pudła do ICx zostaną wykonane w zakładzie Bombardiera we Wrocławiu z użyciem opracowanej w Niemczech nowatorskiej technologii spawania laserowego.

W ICx zostaną zamontowane wózki pochodne od SF500, opracowane wspólnie przez Siemens i Bombardiera. Zespoły ICx są produkowane w zakładach Siemens w Erlangen i Krefeld-Uerdingen (wagony silnikowe), montaż czy wagony środkowe w zakładzie Krefeld-Uerdingen, a wózki wytwarzane są w Grazu w Austrii.

Tab. 1. Dane techniczne zespołów ICx

	Zespół 7-wagonowy/12-wagonowy
Producent	Siemens (70%) + Bombardier (30%)
Liczba zespołów zamówionych	45/85
Układ osi*	D-S-D-S-S-D-D/D-2S-D-2S-D-S-D-S-2D
Poszycie pudła	stalowe
Długość całkowita	196 700/336 200
Szerokość całkowita	mm 2 852
Długość wagonu środkowego	mm 28 600
Długość wagonu skrajnego	mm 27 900
Baza wagonu	mm 19 500
Masa bez pasażerów	mm 455/b.d.
Nacisk na oś	t < 18
Prędkość maksymalna	t 230/250
Pobór mocy	km/h 4 950/9 900
Przyspieszenie	kW 0,55/0,53
Napięcie zasilania	m/s ² 15 kV 16,7 Hz
Liczba silników trakcyjnych	12/24
Rodzaje hamulców	Elektrodynamiczny odzyskowy, tarczowy, magnetyczny
Systemy bezpieczeństwa ruchu	ETCS, LZB, PZB
Liczba miejsc dla pasażerów, w tym w 1 kl.	456/830 77/205

* – D = 2'2'; S = Bo'Bo'

Tab. 2. Dane techniczne zespołów ICx – cd.

		7-wagonowy	10-wagonowy	12-wagonowy
Prędkość maksymalna	km/h	230	249	250
Długość pociągu	mm	196 700	284 600	336 200
Napięcie zasilania		15 kV 16,7 Hz; 25 kV 50 Hz; 1,5 kV; 3 kV DC	15 kV 16,7 Hz	15 kV 16,7 Hz
Pobór mocy	kW	4 950	8 250	9 900
Liczba wagonów silnikowych		3	5	6
Liczba wagonów w pociągu		7	10	12
Liczba miejsc dla pasażerów		499/456	724	830
– w tym w kl. 1		77/80	210	205
– w wagonie restauracyjnym		17/17	23	23

Zamontowana klimatyzacja pozwoli na utrzymanie temperatury wewnątrz na poziomie 20–25 °C przy temperaturach zewnętrznych wahających się od -25 °C do +45 °C. Fotele dla pasażerów w wagonie 1 kl. mają wysokość 930 mm, a w 2 kl. 856 mm. Dodatkowo fotele w 1 kl. mają możliwość regulacji i odchylania do tyłu do 38°. W zespole 7-wagonowym zostanie umieszczonych 12 toalet, a w 12-wagonowym – 18. Po prezentacji makiety pociągu w skali 1:1 zdecydowano się zmodyfikować miejsca na większy bagaż oraz docelowo zmniejszyć liczbę miejsc dla pasażerów, aby zapewnić większą powierzchnię jednostkową dla pasażera podczas podróży.

Harmonogram dostaw

Pierwsze wagony zespołów ICx zostały zbudowane w kwietniu 2014 r., a w grudniu 2014 r. zaprezentowano 1 kompletny zespół (5-wagonowy), który wysłano do komory klimatycznej Railtec Arsenal w Wiedniu, oraz tor doświadczalny Wegberg-Wildenrath w 2015 r. W tym samym roku rozpoczęto produkcję seryjną i planuje się wytwarzać po 20 zespołów każdego roku.

Próby techniczno-ruchowe zespołów zaplanowano na 2016 r., a rok później nastąpić ma rozpoczęcie planowej eksploatacji. Pierwszy zespół 12-wagonowy powinien być zbudowany do jesieni 2015 r. Żywotność zespołów określono na 30 lat. W procesie projektowania i produkcji zespołów ICx uczestniczy sumarycznie 10 tys. osób. Dane techniczne ICx znajdują się w tab. 1 oraz tab. 2.

Regularna eksploatacja ICx jest planowana początkowo w relacji Monachium/Stuttgart-Hamburg, począwszy od grudnia 2017 r., a do 2019 r. nastąpić ma zastąpienie obecnie eksploatowanych przez DB pociągów zespołonych ICE1 i ICE2. Przewoźnik planuje, iż ICx będą generowały około 70% wpływów z przewozu

pasażerów w ruchu dalekobieżnym. W 2019 r. zakres obsługi zespołami ICx kolejnych tras zostanie rozszerzony także na relacje Hamburg-Berlin-Lipsk/Halle-Erfurt-Norymberga-Monachium czy Monachium-Zurych (od 2020 r.), a także Berlin-Hanower-Amsterdam czy Berlin-Kassel/Zagłębie Ruhry-Stuttgart-Monachium/Bazylea. Miejscem utrzymania zespołów ICx będzie zakład taboru Berlin-Rummelsburg, obecnie serwisujący pociągi ICE1 i ICE2. Ów zakład zostanie przebudowany za sumę min. 27 mln euro i do połowy 2016 r. powstanie zadana hala wraz z 2 torami o długości 370 m wraz z wyposażeniem. Kolejnym zakładem taboru, utrzymującym ICx, będą zakłady DB w Kolonii, przebudowane łącznie za 220 mln euro.

Bibliografia:

1. *Dem ICx wird heiß und kalt*, DB Welt 2015, No. 9.
2. *Der ICx. Eine neue Ära im Intercity-Verkehr der Deutschen Bahn*, Siemens AG, 2011.
3. *Der ICx nimmt Gestalt an*, DB Welt 2014, No. 6.
4. *Der neue ICx der Deutschen Bahn* GDL – Gewerkschaft Deutscher Lokomotivführer 2011, No. 6; 2011, No. 7.
5. *ICx: erste Serie nur als Einsystemzug* EI Der Eisenbahn Ingenieur 2013, No. 5.
6. *Aktuelles entlang der Schiene* Eisenbahn-Kurier 2015, No. 2.
7. *Aktuelle Kurzmeldungen aus der Welt der Eisenbahn*, Eisenbahn-Magazin 2015, No. 2.
8. *ICx – der neue Fernverkehrs zug für die Deutsche Bahn*, Eisenbahn Österreich.
9. *ICx – die neue Zugfamilie für den Fernverkehr*, Bahntech 2008, No. 2.
10. *ICx nach neuem Verfahren zugelassen*, DB Welt 2015, No. 5.
11. Informacje pozyskane od Deutsche Bahn AG, DB Mobility Logistics AG, koncernów Siemens i Bombardier.
12. *Kurze ICx erst ab 2020 und nur in Einsystem-Ausführung*, Eisenbahn-Revue International 2013, No. 5.
13. *Meldung Reisezugwagen-Modernisierung*, Eisenbahn-Revue International 2003, No. 6.
14. *Sorgen bei der Fahrzeugbeschaffung der DB AG*, Eisenbahn-Revue International, 2014, No. 6.

Wagon środkowy zespołu ICx 6412 004 przed badaniem w komorze klimatycznej Railtec Arsenal (29.05.2015 r.). Fot. R. Wyhnal